

УДК 930:016:929 (477) Шевченко

Валентина Теодорівна ПЕТРИКОВА,
доцент Харківської державної академії дизайну і мистецтв,
кандидат історичних наук (м. Харків)

ІСТОРІОГРАФІЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ БІОБІБЛІОГРАФІЇ ВІТЧИЗНЯНОГО ШЕВЧЕНКОЗНАВСТВА

Висвітлено головні питання бібліографічної шевченкіани: історія започаткування наукової праці зі складання біобібліографії Кобзаря в окремих місцевостях України, сучасний стан теорії та практики регіональної біобібліографії у галузі шевченкознавства.

Ключові слова: бібліографічна шевченкіана, біобібліографічні ресурси, документальні потоки, інформаційний простір, краєзнавча бібліографія, національна наука, регіональна бібліографія.

Deals with major issues bibliographic Shevchenkiany: History initiate scientific work on assembly Bibliography poet in some areas of Ukraine, the current state of theory and practice in the field of regional Bibliography of Shevchenko.

Keywords: bibliographic Shevchenkiana, bibliography resources, documentary flows, information space, regional bibliography, national science, regional bibliography.

Освещены главные вопросы библиографической шевченкианы: история начала научной работы по составлению биобиблиографии Кобзаря в отдельных местностях Украины, современное состояние теории и практики региональной биобиблиографии в области шевченковедения.

Ключевые слова: библиографическая шевченкиана, библиографические ресурсы, документальные потоки, информационное пространство, краеведческая библиография, национальная наука, региональная библиография.

У літописі бібліографічної шевченкіани України поважне місце посідає наукова та бібліографічна діяльність в окремих українських історико-культурних регіонах за часів Національного Відродження ХІХ – початку ХХ ст. Змістові особливості біобібліографічної діяльності в регіональних межах Наддніпрянської України відзначені поняттями

«крайова», «краєзнавча», «регіональна» бібліографія, що в такій послідовності відтворюють етимологію ознак бібліографічних напрямів і результатів діяльності у безмежній кількості бібліографічних праць. У теорії крайової та краєзнавчої бібліографії існують чіткі виміри щодо об'єкту біо-бібліографії. Об'єктом бібліографування стає «діяч краю» за такими змістовими ознаками його зв'язків з краєм: народився у краї, довгий час мешкав у краї, прославив край своєю діяльністю. Головним чинником віднесення особи до «діячів краю» є її діяльність.

Історично життя і творчість Тараса Шевченка збігається з періодом виникнення крайової та краєзнавчої бібліографії в Україні у першій половині ХІХ ст. [4]. Водночас постать Кобзаря багатьма фактами життя і творчості пов'язана з різними краями (місцевостями) України, що свого часу відзначив уже І. Франко: «Як усякий геніальний письменник, котрого погляди і думки вибігали поза границі рідного краю, Шевченко мав вагу не тільки для нас русинів, але й для других суміжних народів, для цілої Слов'янщини» [12, с. 172]. Творча діяльність Т. Шевченка дуже швидко стала об'єктом вивчення не лише у загальноукраїнському контексті, а й привернула спеціальну увагу дослідників-краєзнавців Харкова, Києва, Львова, Одеси. Як засвідчують дослідження історії крайової та краєзнавчої бібліографії, поява творів Т. Шевченка спричинила розвиток критико-бібліографічної діяльності в різних частинах України [4, с. 85]. Бібліографічна діяльність щодо персоналії Т. Шевченка в межах краєзнавчої бібліографії зародилася та впродовж тривалого часу продовжувалась як напрям наукової діяльності історичного регіону, окреслений завданнями критико-рецензійної та критико-оглядової діяльності у новонародженій українській літературі в краях «цілої Слов'янщини» (за виразом І. Франка).

Із другої половини ХІХ ст. бібліографічна діяльність навколо постаті Т. Шевченка була підпорядкована завданням літературної критики та оглядової практики розгляду стану місцевого друку. За змістом опрацьованих документів бібліографія органічно наслідувала тенденції наукової праці, що склалися в окремих місцевостях України. Наддніпрянська Україна з Києвом, Харковом, Черніговом,

Полтавою, формуючи окремі регіональні наукові школи в царині філології, послідовно та плідно збирала, опрацьовувала та друкувала твори Т. Шевченка як літератора та художника, матеріали про його життя, створювала життєписи та біографічні хроніки. Особливими місцевими традиціями бібліографічної роботи були позначені й праці, створені в Одесі. У Наддністрянській Україні постать Т. Шевченка та його творчість стали виразником і флагманом соціальної боротьби. Критико-бібліографічна діяльність мала риси політичної та соціальної полеміки щодо окремих творів поета. Яскравим узагальнюючим прикладом змісту науково-бібліографічної діяльності на Галичині є праця І. Франка над докторською дисертацією «Політична поезія Шевченка 1844–1847 рр.» [12, с. 171–176].

Така спорідненість біобібліографічної діяльності з суто галузевою науковою працею у межах філології, мистецтвознавства, соціології творчості пояснюється в історичних межах ХІХ ст. особливостями формування масиву первинних наукових документів про Т. Шевченка, які формували єдиний інформаційний простір у сфері наукового поняття «шевченкіана». Системно відбувалося опрацювання фактів із життя поета, написання вичерпної хроніки його життя, здійснення наукового аналізу творчості, формування й аргументування концептуальних поглядів на творчість поета та художника. Системність праці зі створення первинних документів визначалася потребами розвитку гуманітарних наук у суспільстві за українознавчим змістом і формуванням історико-філологічних наукових шкіл в окремих місцевостях. Обмеженість об'ємних самостійно виданих біобібліографічних праць про Т. Шевченка цього періоду, підпорядкованість і органічна єдність бібліографії з критико-оглядовою діяльністю як напряму літературознавства саме і пояснюються процесами накопичення масиву інформації в царині шевченкознавства, який би відзначався системністю та мав у своїй сукупності прогнозуючі завдання для подальшого дослідження. Тим більше, що постать Т. Шевченка вже на початку ХХ ст. була окреслена поняттям «національний герой».

Бібліографічна шевченкіана, підпорядковуючись законам формування інформаційного простору, відслідкову-

вала з моменту свого виникнення всі потоки створюваних документів про поета по регіональних наукових школах України і поступово ускладнювала свої форми подачі інформації для споживачів, акумулювала створюваний науковцями документний потенціал для нащадків.

Історія друкування праць про Т. Шевченка свідчить, що до середини 80-х рр. ХІХ ст. майже не публікувалися монографічні праці, що було зумовлене як цензурними заборонами, так і науковими вимогами до публікацій: пошук архівних матеріалів, об'єктивний опис фактів, науковий аналіз у межах галузі знань, концептуальність [3, с. 7].

Діячі науки, літератури, мистецтва були причетні до процесу формування первинних наукових праць про Т. Шевченка ще за часів його життя та відразу по смерті. Автори багатьох біографічних і наукових нарисів про поета впродовж історії Відродження України самі були віднесені до розряду «діячів краю», «діячів України», зважаючи саме на їхній внесок до українського шевченкознавства.

Одним із перших свої міркування про складність постаті поета та його творчості опублікував М. Костомаров, котрому належить чи не перший опис постаті поета на творчому різдоріжжі: «Я увидел, что муза Шевченко раздирала завесу народной жизни... Поэзия всегда идет вперед, всегда решается на смелое дело; по ее следам идут история, наука и практический труд» [7, с. 400]. Історик здобув освіту у Харківському університеті та сприяв формуванню оригінального концептуального напрямку історії України в історичній школі Харкова. Ще за життя Т. Шевченка він під псевдонімом Ієремія Галка опублікував у Харківському літературному збірнику «Молодик» (1844 р.) науково-оглядову працю «Обзор сочинений, написанных на малороссийском языке», де три сторінки відвів «Кобзареві» Шевченка з посиленнями та порівняннями [10, с. 11; 11, с. 483].

П. Куліш, особисто знайомий із Т. Шевченком, подав у «Чернігівських губернських відомостях» огляд видань творів Шевченка. Подібні публікації П. Куліша з'явилися також у Львівській «Просвіті» та у журналі «Україна» [10, с. 17; 11, с. 484] і є першими спробами наукового та бібліографічно-оглядового опису літературної спадщини поета.

Популярність поета і поширеність його творів в усіх українських землях доводять публікації у місцевій пресі Харкова, Києва, Полтави, Чернігова, Ніжина, Одеси, Львова, Коломиї та Перемишля. У «Полтавських губернських відомостях» з'являються ґрунтовні літературознавчі публікації П. Куліша та П. Єфименка з посиланнями на друки про видатних письменників нової української літератури Т. Шевченка, М. Вовчка, М. Максимовича. М. Максимович у київських часописах ще за життя Т. Шевченка публікує літературно-критичні статті про нову українську літературу, згадуючи М. Гоголя, Т. Шевченка та П. Куліша. У Львівській «Основі» тематика Шевченківських творів із фактами їх видання та аналізом творчості подаються П. Кулішем і М. Лазаревським [10, с. 21; 11, с. 484].

Львівське «Слово» одним із перших українських періодичних видань подає в якості самостійної публікації хронікально-бібліографічний матеріал «Осмотр часописей» із посиланням на публікацію професора слов'янської філології Харківського університету П. Лазаревського про вшанування пам'яті Т. Шевченка в огляді «Пешт-Будинських відомостей» [11, с. 30]. А «Чернігівські губернські відомості» в своїй неофіційній частині друкували «Библиографические известия», в яких подавалась інформація про видання творів Т. Шевченка, зокрема в альманасі «Хата» П. Куліша, в якому вміщені десять невідомих поезій Т. Шевченка [10, с. 483]. На шпальтах неофіційної частини в «Библиографических известиях» П. Куліш у 1860 р. вміщує огляд усіх попередніх видань творів Т. Шевченка (від «Кобзаря» 1840 р. до «Кобзаря» 1860 р.). Публікація таких бібліографічних повідомлень про літературні друки у крайовій пресі з часом стає потребою просвітництва читачів і орієнтації їх у царині самостійної освітянської діяльності. За такими вимогами освітянства слід відзначити публікацію П. Єфименка «Український літературний літопис» у неофіційній частині «Полтавських губернських відомостей» [10, с. 484]. Систематизований за історією літературного процесу огляд подає інформацію про «Кобзар» Т. Шевченка.

Після смерті Т. Шевченка у науковому та бібліографічному просторі довгий час тривала емпірична робота з по-

шуку, ідентифікації, зіставлення матеріалів і фактів про життя поета. Місцевій громадськості публікації такого змісту подавалися поодинокі. Виключенням є публікація в «Одеському віснику» праці «Бібліографія» як самостійного публіцистичного матеріалу, в якому подано перелік видань Т. Шевченка за 1875–1876 рр. [10, с. 485]. Наукова розвідка О. Андрієвського «Тарас Григорьевич Шевченко в отзывах о нем иностранной печати» була видана в Одесі 1879 р. У якості передмови автор подає доволі вичерпний огляд перекладів творів Т. Шевченка та досліджень його творчості [10, с. 485]. Із Одесою пов'язана бібліографічна шевченкіана М. Комарова. Його найвідоміша праця «Шевченко в литературе и искусстве. Библиографический указатель материалов для изучения жизни и произведений Т. Шевченко» видана в Одесі 1903 р. [10, с. 491]. Науковець поступово йшов до бібліографічної шевченкіани шляхом опрацювання літератури про нову українську літературу, матеріалів про життя Т. Шевченка, публікацій його творів, досліджень творчості поета та художника. Інформацію М. Комаров подавав у оглядових публікаціях, які тяжіли до наукової вичерпності [10, с. 486–487].

Бібліографічні праці М. Комарова про Т. Шевченка чи не єдині в історії української регіональної бібліографії до 1917 р., видані в якості самостійних наукових друків. Така практика наукового та бібліографічного видання про Т. Шевченка була наслідувана тільки за часів організаційного оформлення науки в Україні у 1918 р. шляхом прийняття бібліографічної діяльності як суто наукового напрямку та формування стратегії бібліографії у межах оновленого українського соціуму.

У другій половині ХІХ ст. усе ж продовжувала домінувати тенденція поєднання наукової та бібліографічної діяльності через вимогу обґрунтованості та вичерпності джерелознавчої бази. У Харківській науковій школі послідовно в цьому напрямку працювали професори М. Сумцов, Д. Багалій, І. Айзентшок. Професор М. Сумцов мав усталений науковий інтерес до творчості Т. Шевченка. Однак, зважаючи на цензурні перешкоди, у 1881–1882 рр. не вийшла друком його біографічна праця про Кобзаря. Наукові матеріали учений розміщував у місцевій періодичній пресі «Южный

край», «Вестник Харьковского историко-филологического общества», наукових працях університету. М. Сумцов був першим автором довідкової статті про Т. Шевченка для «Енциклопедичного словника» Брокгауза і Ефрона (1903 р.). Як обов'язкову частину стаття мала огляд літератури про життя та творчість поета [11, с. 72; 10, с. 491]. Також він зробив спробу бібліографування літератури про Т. Шевченка-художника, створивши анотований список літератури до праці «Новости по истории украинского искусства» [10, с. 494]. Науково-бібліографічне опрацювання шевченкіани М. Сумцов продовжував до останнього року свого життя, створивши унікальну за всіма інформаційними ознаками працю «Хрестоматія по українській літературі», де ним розроблено «Теми для студій над Шевченком» [10, с. 494].

Професор Харківського університету Д. Багалій, засновник школи історичного краєзнавства у східному регіоні України, свою наукову прихильність до постаті Т. Шевченка реалізував у розбудові національної науки після 1917 р., очоливши у 1926 р. Інститут літератури імені Т. Шевченка, заснований у Харкові. Д. Багалій був першим директором цього Інституту, що став згодом науковим центром шевченкознавців Києва та Харкова. За ініціативи директора та редакційного комітету Інституту була розроблена програма видання творів Кобзаря з попередньою пошуковою джерелознавчою працею. Складна структура Інституту літератури забезпечувала реалізацію всіх напрямів наукових досліджень у системному вивченні історії українського письменства та шевченкознавства в ньому. Планувалося підготувати до видання опис архівних матеріалів із деталізованим переліком їх для наукової громадськості України [7, с. 9–10]. Так звані «Шевченківські збірники», які вийшли за часів директорства Д. Багалія як наукові праці Інституту, мають у своїй бібліографічній частині всі ознаки науково обґрунтованих праць за визначеною тематикою і тяжіють до вичерпності.

У Києві та Львові фундаментальні праці про життя і творчість Т. Шевченка у контексті історії нової української літератури видають І. Житецький, О. Огоновський, О. Грушевський, М. Грушевський, Б. Грінченко, Д. Яворницький, І. Калинович. Окрему сторінку в осередку львів-

ських шевченкознавців посідає І. Франко. Його інтерес до Т. Шевченка був сформований завдяки науковому зацікавленню дослідженням цілісності історії українського письменства. Підтвердженням такого творчого підходу до біографістики Т. Шевченка у І. Франка знаходимо в тематичному збірнику праць письменника «Іван Франко. Шевченкознавчі студії» [12]. Межі шевченкознавства у І. Франка простягаються від суто оглядових нарисів про публікації щодо життя і творчості Кобзаря до окремих текстів задуманої докторської дисертації про політичну поезію Т. Шевченка. Стратегічним для майбутніх поколінь бібліографів шевченкіани Західного регіону України стала сформульована І. Франком теза у «Вступі до дисертації...»: «Раменами своєї поезії сягає він також до чехів, сербів, молдован, кавказців, киргизів, усюди по тих широченних просторах... І всюди по тих широченних просторах лунає ім'я нашого Кобзаря: його переводять, студіюють...» [12, с. 112]. Цей дороговказ І. Франка згодом визначив окремий напрям діяльності бібліографів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника зі створення серії покажчиків перекладів творів Т. Шевченка мовами світу — «Т. Г. Шевченко французькою мовою» (1967 р.), «Т. Г. Шевченко мовами італійською, іспанською, португальською та есперанто» (1968 р.). До речі, можемо припустити також наступне. У 1866 р. М. Драгоманов у «Санкт-Петербурзьких ведомостях» подав аргументовану статтю «Шевченко как друг поляков» [11, с. 39]. Саме від цього року в бібліографії творів друку про життя і творчість Т. Шевченка ми спостерігаємо зростання інтересу до теми зв'язків поета з іншими народами — саме у межах досліджень наукових шкіл Наддністрянської України.

Київ із його усталеними науковими інтересами до історії української літератури та шевченкіани завжди посідав місце стратегічного центру, що визначав рух наукового дослідження та був флагоманом у розгортанні всіх напрямів складного системного знання «шевченкознавства». Саме у Києві, зважаючи на обмеженість друкарських можливостей інших регіонів України, виходила найбільша кількість друкованих праць про Т. Шевченка, що органічно задовольняли потреби суспільства у знанні про поета, митця, борця,

людину. Якщо абстрагуватися від сучасного столичного статусу Києва в Україні, то в минулому в історико-культурному регіоні під назвою «Київ» одночасно було скупчено всі три ознаки зв'язків Т. Шевченка з краєм, який сам поет вважав місцем свого змушнення: народження, перебування, діяльності. Саме цей історико-культурний регіон, який обіймав землі центральної України, сформував світлий образ Шевченка як «національного героя» та втілення духовності українського народу.

Київські періодичні видання («Київська старовина», «Киевская мысль», «Друг народа», «Киевское слово», «Село») вміщували матеріали про Т. Шевченка, зважаючи на цільові потреби читацької аудиторії, то добираючи популярну літературу для самостійної освіти, а то формуючи наукові добірки з посиланнями на джерела. Останній вид публікацій був характерним для «Київської старовини» та «Записок Українського наукового товариства». Саме Українське наукове товариство в Києві у 1915 р. видало ювілейний шевченківський збірник фундаментальних праць, супроводжуваних значною джерелознавчою базою [1]. У межах біографіки Києва та Київщини проводив наукові дослідження М. Грушевський. Його шевченкіана представлена у київських часописах — «Село», «Записки Українського наукового товариства», «Літературно-науковому віснику» (Київ–Львів) [11]. У ювілейному виданні 1915 р. на честь століття з дня народження поета М. Грушевський подав наукову розвідку «Матеріали до історії Кирило-Мефодіївського братства». Як і всі його праці, публікація засновувалася на опрацюванні значних архівних і друкованих джерел і містила посилання на останні при викладенні фактів історичної хроніки виникнення Братства, аналізу його діяльності та її наслідків для Українського Відродження.

Після революційних змін на терені України у першій третині ХХ ст. крайова та краєзнавча бібліографічна шевченкіана зазнали реформації. Реформування адміністративного устрою України впродовж 1918–1932 рр. порушило межі історико-культурних регіонів, роздрібнивши їх на області [6]. Пройшов також розподіл наукової та бібліографічної роботи по окремих організаційних структурах. Крайова та краєзнавча бібліографія функціонально були

підпорядковані бібліотечним установам. Хоча при наукових установах у межах Академії наук України, музейних установах, університетах збереглися традиції науково-бібліографічного студіювання, пов'язаного з діячами краю. Методологічні потреби розвитку крайової біобібліографії вимагали вирішення питання: у межах яких країв нового адміністративного поділу України проходило життя та діяльність Т. Шевченка?

Починаючи з 30-х рр. ХХ ст. краєзнавча бібліографічна шевченкіана зосередила увагу на фактах зв'язку Кобзаря з краєм і пошуках літературних джерел, що висвітлюють ці зв'язки. Змістовно вона почала орієнтуватися на завдання бібліотечної практики з розповсюдження літератури, просвітництва, розробки рекомендацій для самостійного читання, а тому «відійшла» від потреб наукових шкіл історичних регіонів, що методологічно та методично спростило завдання укладання бібліографічних покажчиків. У системі біобібліографії Т. Шевченка переважно посіли місце рекомендаційні покажчики і так звані «малі форми» бібліографічних праць — пам'ятки, списки, рекомендації типу «Т. Г. Шевченко і Київ» [9]. Декілька покажчиків, виданих обласними універсальними науковими бібліотеками, за методичними ознаками знаходяться на межі рекомендаційних і науково-допоміжних: «Т. Г. Шевченко і Вінниччина» [8], «Шевченко Т. Г. і Полтавщина» [13].

У сучасній бібліографічній діяльності щодо імені Т. Шевченка за межами краєзнавчої та регіональної бібліографії залишаються покажчики, створені установами Києва. Однак вони відповідають науковим вимогам до таких праць і кумулюють джерела про персоналію, прогностично оцінюють стан дослідженості, надають науковцям право вибору теми щодо перспектив наукового студіювання в шевченкознавстві. Такі вимоги щодо біобібліографії були сформульовані Постійною Комісією для складання біографічного словника діячів України при УАН ще в 20-ті рр. ХХ ст. За історичних умов впливовість і нормативність цих вимог були порушені та залишилися не виконаними в цій сфері наукової діяльності. Сучасні потреби в обласних наукових середовищах у бібліографічній шевченкіані задовольняються за допомогою покажчика, створеного

Державною публічною бібліотекою АН УРСР, що став уже бібліографічним раритетом [10; 11].

Кожна ювілейна дата великого Кобзаря буде порушувати питання про досконалість інформаційної бази у межах якісно нових умов життя суспільства та відновлення своїх духовних витоків [2].

1. *Збірник пам'яті Тараса Шевченка (1814–1914) [Текст].* – К. : Укр. наук. т-во в Києві, 1915. – 258 с.
2. *Источниковедческие и методологические проблемы биографических исследований : сб. матер. науч.-практ. семинара (Санкт-Петербург, 4–5 июля 2002 г.).* – СПб. : Изд.-во С.-Петербур. ун-та, 2002. – 256 с.
3. *Кониський О. Я.* Тарас Шевченко-Грушівський. Хроніка його життя [Текст] / О. Я. Кониський. – К. : Дніпро, 1991. – 702 с.
4. *Корнейчик І. І.* Історія української бібліографії. Дореволюційний період : нариси [Текст] / І. І. Корнейчик. – Харків, 1971. – 373 с.
5. *Петрикова В. Т.* Діячі краю в сучасній українській бібліографії [Текст] / В. Т. Петрикова // *Бібліотеч. вісник.* – 2007. – № 3. – С. 14–16.
6. *Петрикова В. Т.* Особливості становлення та розвитку системи краєзнавчої бібліографічної інформації в Україні (1917–1991 рр.) : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.08 / В. Т. Петрикова ; НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2001. – 19 с.
7. *Симоненко Р. Т.* Тарас Шевченко та його доба : док.-хрестом. висвітлення життя і діяльності видатного сина України та найближчих у часі спадкоємців і продовжувачів його справи І. Я. Франка, Лесі Українки, М. П. Драгоманова [Текст] / Р. Т. Симоненко ; в 3-х тт. – Т. 1 / Р. Т. Симоненко, В. Л. Берестенко. – Харків : Фоліо, 2013. – 495 с.
8. *Т. Г. Шевченко і Вінниччина : бібліограф. покажчик [Текст] /* Вінницька держ. обл. універ. наук. б-ка ім. К. А. Тімірязєва. – Вінниця, 1991. – 40 с.
9. *Т. Г. Шевченко і Київ : рекоменд. список л-ри [Текст] /* Центр. міська б-ка ім. Лесі Українки м. Києва. – К., 1989. – 29 с.
10. *Т. Г. Шевченко.* Бібліографія літератури про життя і творчість. 1839–1959 [Текст] / АН УРСР, Держ. публ. б-ка. – В 2-х тт. Т. 2 (1917–1959). – К., 1963. – 601 с.
11. *Т. Г. Шевченко.* Бібліографія л-ри про життя і творчість. 1839–1959 [Текст] / АН УРСР, Держ. публ. б-ка. – В 2-х тт. Т.1 (1839–1916). – К., 1963. – 422 с.
12. *Франко І.* Шевченкознавчі студії [Текст] / Упоряд. М. Гнатюк. – Л. : Світ, 2005. – 472 с.
13. *Шевченко Т. Г. і Полтавщина : бібліогр. покажчик [Текст] /* Полтавська обл. наук. б-ка ім. І. П. Котляревського. – Полтава, 1985. – 11 с.

Історіографія регіональної біобібліографії вітчизняного шевченкознавства

Петрикова В. Т., доцент Харківської державної академії дизайну і мистецтв, кандидат історичних наук (м. Харків).

Українська біографістика = Biographistica ukrainica. – К., 2014. – Вип. 11. – С. 323–335.

Розглянуто питання історії і сучасного стану регіональних біобібліографічних ресурсів, які змістовно відображають проблеми національної шевченкіани. Акцентовано увагу на історичних аспектах формування документальних потоків первинних документів про життя і творчість Т. Г. Шевченка в окремих регіонах України, мотивації потреб суспільства в створенні бібліографічних праць, особливостях бібліографічної практики діячів культури зі створення галузевих бібліографічних робіт про Т. Г. Шевченка в період формування наукових шкіл в регіонах України. Проаналізовано питання становлення та трансформації сучасної методології регіональної бібліографічної шевченкіани, витоки якої пов'язані з організацією Академії наук України. Зроблено аналіз регіональних біобібліографічних ресурсів шевченкознавства відносно позиціонування їх в інформаційному просторі науки в Україні та їх співвідношення з міжнародною практикою бібліографування біографічних документів.

Ключові слова: бібліографічна шевченкіана, біобібліографічні ресурси, документальні потоки, інформаційний простір, краєзнавча бібліографія, національна наука, регіональна бібліографія.

Historiography of regional bibliography of domestic science about Shevchenko

Petrykova V.T., assistant professor, Kharkiv State Academy of Design and Arts, PhD (Kharkiv).

Українська біографістика = Biographistica ukrainica. – К., 2014. – Vol. 11. – С. 323–335.

The questions of the history and current state of bibliographic resources of Ukraine, substantially reflecting the problems of national shevchenkiany. The attention is focused on the historical aspects of the formation of the documentary flows of primary documents about the life and works of Taras Shevchenko in some regions of Ukraine, motivation needs of the community in the creation of bibliographic work, especially bibliographic practices of artists to create works of bibliographic industry Taras Shevchenko during the formation of scientific schools in the regions of Ukraine. Analyzed the issues of formation and transformation of the modern methodology of regional bibliographic shevchenkiany, whose origins are linked to the organization of the Academy of Sciences of Ukraine. The analysis of regional biobibliographic resources Shevchenko on their positioning in the information space of Science of Ukraine and the correlation of their importance to the international practice bibliografirovanija biographical documents.

Keywords: bibliographic shevchenkiany, biobibliographical resources documentary flows, information space, natural history bibliography, national science, regional bibliography.

Историография региональной биобиблиографии отечественного шевченковедения

Петрикова В. Т., доцент Харьковской государственной академии дизайна и искусств, кандидат исторических наук (г. Харьков).

Українська біографістика = Biographistica ukrainica. – К., 2014. – Вып. 11. – С. 323–335.

Рассмотрены вопросы истории и современного состояния биобиблиографических ресурсов Украины, содержательно отражающие проблемы национальной шевченкианы. Акцентируется внимание на исторических аспектах формирования документальных потоков первичных документов о жизни и творчестве Т. Г. Шевченко в отдельных регионах Украины, мотивации потребностей общества в создании библиографических трудов, особенностях библиографической практики деятелей культуры по созданию отраслевых библиографических работ о Т. Г. Шевченко в период формирования научных школ в регионах Украины. Проанализированы вопросы становления и трансформации современной методологии региональной библиографической шевченкианы, истоки которой связаны с организацией Академии наук Украины. Произведен анализ региональных биобиблиографических ресурсов шевченковедения относительно их позиционирования в информационном пространстве науки Украины и сопоставления их значимости с международной практикой библиографирования библиографических документов.

Ключевые слова: библиографическая шевченкиана, биобиблиографические ресурсы, документальные потоки, информационное пространство, краеведческая библиография, национальная наука, региональная библиография.